

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

ENGELSİZ ÜNİVERSİTE KOORDİNATÖRLÜĞÜ VE ENGELLİ ÖĞRENCİ BİRİMİ ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Genel Esaslar

Amaç

Madde 1- (1) Bu usul ve esasların amacı; İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nde öğrenim gören engelli öğrencilerin idari, fiziksel, barınma ihtiyaçları ile sosyal ve akademik alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip, yapılacak çalışmalarını planlamak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere, “Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi”nin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu usul ve esaslar İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Biriminin görev ve faaliyet alanlarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- (1) Usul ve esaslar, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanununun 15. Maddesine dayanılarak hazırlanan 14 Ağustos 2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği’nin 11. Maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu usul ve esaslarda geçen,

- a) **Engelli öğrenci:** Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle

toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğrenim öğrencisini,

- b) **Üniversite:** İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'ni (İKÇÜ),
- c) **Rektör:** İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Rektörünü,
- d) **Senato:** İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Senatosunu ifade eder.

Genel Esaslar

Madde 5- (1) Bu usul ve esaslar kapsamında belirlenen hizmetlerin yerine getirilmesinde aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

- a) Engelli kişilerin özel durumları ve farklılıkları dikkate alınıp, kendilerine bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayan kişilerle eşit eğitim imkânı sağlanır.
- b) Engelli öğrencilere yönelik olarak alınacak kararlarda ve verilecek hizmetlerde engellilerin, engelli ailelerinin ve ilgili gönüllü kuruluşların katılımı sağlanır.
- c) Üniversite birimlerinin engelli öğrencilere yönelik olarak yapmak istedikleri hizmet ve düzenlemelerde Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğünün ve Engelli Öğrenci Biriminin görüşü alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi İşleyişi, Yapılanması ve Çalışma Esasları

Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Biriminin Yapılanması

Madde 6- (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi, Rektör tarafından görevlendirilen eğitim öğretim işlerinden sorumlu bir Rektör Yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda çalışmalarını sürdürür. Rektör tarafından engelliler alanında uzmanlaşmış veya özel eğitim alanına yakın alanda uzmanlaşmış öğretim elemanları içinden üç yıl süre ile Engelsiz Üniversite Koordinatörü görevlendirilir. Gerekli görülmesi durumunda, Engelsiz Üniversite Koordinatörü'nün önerisi ile engelliler alanında uzmanlaşmış veya özel eğitim alanına yakın alanda uzmanlaşmış bir öğretim elemanı, Koordinatör Yardımcısı olarak 3 yıl süre ile Rektör tarafından görevlendirilebilir.

Madde 7- (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi alınacak kararlarının uygulanması, yapılan çalışmaların denetlenmesi ve birimdeki engelli öğrenci ihtiyaçlarının karşılanması için Fakülte, Enstitü, Yüksekokul, Meslek Yüksekokulu Dekanlıklarında/Müdürlüklerinde görevli birer öğretim elemanı Fakülte Dekanı/Enstitü, Yüksekokul, Meslek Yüksekokulu Müdürü tarafından üç yıl süre ile temsilci olarak seçilir. Rektör yardımcısı başkanlığında koordinatör, koordinatör yardımcısı ve temsilcilerin katılımı ile her yarıyıl başında ve gerek duyulan zamanlarda toplantı yapılır. Kurul, üyelerin salt çoğunluğuyla toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır.

Madde 8- (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi çalışmalarını Rektörlüğe bağlı idari birimlerle koordinasyon içerisinde yürütür. Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ve Personel Daire Başkanlığından yönetici birer temsilci toplantılara katılır.

Madde 9- (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi öğrencilerin idari, fiziksel, barınma ihtiyaçları ile sosyal ve akademik alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip yapılacak çalışmaları planlamak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere doğrudan Rektörlüğe bağlıdır.

Madde 10- (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi her yıl hazırlayacağı faaliyet ve değerlendirme sonuçlarını içeren raporu, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderilmek üzere Rektörlüğe bildirir.

Madde 11- (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi her yıl gerekli bütçesini Rektörlüğe bildirir.

Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Biriminin Görevleri

Madde 12- (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi aşağıdaki görevleri yürütür.

- a) Engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu

ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek ve ortadan kaldırmak üzere çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde yapmak,

- b) Engelli üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için engelli öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının uygunlaştırılması, engellilere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, engellilere uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak,
- c) Öğrenci ve öğretim elemanlarına yönelik yayın faaliyetlerinde bulunmak, öğretim elemanlarına engellilik ile bunun getirdiği sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan ve bilgi veren doküman hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, ilgililere danışmanlık hizmeti vermek, gerektiği durumlarda hizmet içi eğitim sağlamak,
- d) Engellilik alanında bilinç ve duyarlılık düzeyini artırmak için program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek,
- e) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, faaliyetler için gerekli bütçe ihtiyaçlarını belirlemek ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp bağlı bulunduğu rektör yardımcısına sunmak,
- f) Alınan kararların ve belirlenen stratejilerin uygulanmasını denetlemek,
- g) Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin yardımcı araç gereçlerinin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak,
- h) Engelli öğrencinin sınavlarla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu sağlamak ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirleri almak, düzenlemeleri yapmak,
- i) İstihdam olanakları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapan bilgilendirici kitaplar hazırlanması konusunda çalışmalar yapılmasını ve bunların engelli öğrencilere ulaştırılmasını sağlayacak tedbirler almak,
- j) Üniversiteyi kazanan engelli öğrencileri kayıt sırasında tespit etmek,
- k) Üniversite yerleşkesinin ve yerleşkede bulunan yapılar ile açık alanların engelli öğrenciler için ulaşılabilir olmasını sağlamak,
- l) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Biriminin amaçları içinde yer alan konularda konunun taraflarına yönelik yayın, doküman ve bilgilerin yer aldığı, üniversitelerde okuyan engelli öğrencilerin sorunlarını ve isteklerini dile getirmelerine olanak sağlayan, ilgili birimle iletişimine de imkan veren bir internet sitesi oluşturmak.

Ders ve Sınav Uygulamaları

Madde 13 – (1) Engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı derslerinde ve sınavlarında karşılaşılabilecekleri ve/veya karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırmak amacıyla aşağıdaki esaslar uygulanır.

- a) İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda işitme cihazı kullanıp, kullanmamasına bakılmaksızın oturma düzeni öğrencinin dersi veren öğretim elemanını rahatlıkla görebileceği şekilde plânlanır.
- b) Görme engelli öğrencilerin kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir.
- c) Görme engelli öğrencilere dersi takip edebilmeleri için ilgili ders materyalleri (kitap, dergi, test, sunum v.b.) bilgisayarlarında sesli olarak dinleyebilecekleri formatlarda (MS Word, Mp3 vb.) ders öncesinde öğrencilere verilir.
- d) Bedensel engelli öğrencilerin dersleri ve sınavları mimari olarak en uygun olan katlarda gerçekleştirilir.
- e) Engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren / sunum yapan / sınav yapan öğretim elemanı ders ile ilgili olarak hazırlayacağı slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz v.s. dokümanlarını engel gruplarını dikkate alarak hazırlar. Görme engelli öğrencilerin talebi doğrultusunda ders materyalleri ve sınav soruları Braille (Kabartma) ya da sesli olarak hazırlanır. Kısmi görme kaybı olan az gören görme engelli öğrenciler için ders materyalleri ve sınav soruları 16 – 18 punto ya da daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanır.
- f) Engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders muafiyeti talebi ile başvurmaları halinde ders seçmeli ise varsa eş değer bir ders verilir, dersin eş değeri yok ise ya da ders zorunlu ise gelişen teknik ve programlar yardımı ile ilgili ders, öğrencinin engeline yönelik gerekli düzenlemeler yapılarak verilir.
- g) Engelli öğrencinin gereksinimine ve talebine göre sınavlara yardımcı araç – gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmesine izin verilir.
- h) Engelli öğrencinin gereksinimine ve talebine göre yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim (öğretim görevlisi / araştırma görevlisi) olan okuyucu – işaretleyici görevlendirilir.
- i) Görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktif, disleksi - disgrafi vb. engeli bulunan öğrencilerin normal sınav salonlarından ayrı olarak başkalarından rahatsız

olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır.

- j) Okuyucu – işaretleyici ya da büyük puntolu soru kâğıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme engelli öğrenciler ile yazma ve hareket güçlüğü çeken öğrencilere ek sınav süresi tanınır.
- k) Öğrencinin dersler ve sınavlarla ilgili güncel teknolojiyle ortaya çıkan gereksinimleri Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü, Engelsiz Üniversite Birimi ve öğrencinin eğitim gördüğü birim sorumlularınca düzenlenebilir.

Madde 14 - (1) Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Biriminin personel ihtiyacı 2547 sayılı Kanunun 13. Maddesine göre Rektör tarafından görevlendirilecek personel ile karşılanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlükten Kaldırılan Usul ve Esaslar

Madde 15- (1) 16.07.2013 tarihli ve 2013/24-03 Sayılı Senato Kararı ile kabul edilen İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ve Engelli Öğrenci Birimi Çalışma Usul ve Esasları yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 16- (1) Bu usul ve esaslar, Senato tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- (1) Bu usul ve esasların hükümlerini Rektör yürütür.